

ДО ЧЛЕНОВЕТЕ НА НАУЧНО ЖУРИ
ПО ПРОЦЕДУРА ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА
ОБРАЗОВАТЕЛНА И НАУЧНА СТЕПЕН
„ДОКТОР“ ПО ДОКТОРСКА ПРОГРАМА
„ФИНАНСИ, ПАРИЧНО ОБРЪЩЕНИЕ,
КРЕДИТ И ЗАСТРАХОВКА (ФИНАНСИ)“

РЕЦЕНЗИЯ

Изготвил рецензията: доц. д-р Жельо Вътев Вътев, катедра „Финанси и кредит“, Стопанска академия „Д. А. Ценов“ – Свищов, научна специалност „Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка“ (Финанси)

Основание за представяне на рецензията: участие в състава на научно жури, утвърдено със заповед № 1299 от 01.12.2025 г. на Ректора на Стопанска академия „Д. А. Ценов“ – Свищов и решение на научното жури от проведено първо заседание на 04.12.2025 г.

Автор на дисертационния труд: Борис Боянов Стоев, област на висше образование: 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление: 3.8. Икономика, докторска програма: „Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка“ (Финанси)

Звено, където докторантът е зачислен: Катедра „Финанси и кредит“, Стопанска академия „Д. А. Ценов“ – Свищов

Тема на дисертационния труд: „Управление на дебиторската задлъжнялост на фирмите в България“

Научен ръководител на докторанта: Доц. д-р Марин Маринов, катедра „Финанси и кредит“, Стопанска академия „Д. А. Ценов“ – Свищов

Настоящата рецензия е изготвена съобразно изискванията на съществуващия Закон за развитие на академичния състав, Правилника за неговото приложение и Правилника за развитие на академичния състав в СА „Д. А. Ценов“ – Свищов.

1. ОБЩО ПРЕДСТАВЯНЕ НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

Дисертационният труд на докторант Борис Боянов Стоев е едно сериозно теоретико-приложно изследване с общ обем от 205 страници. Може

да се приеме, че този обем е достатъчен за постигане на поставените от автора цел и задачи. Разработката се състои от въведение (4 страници), основен текст (три глави – 135 страници), заключение (4 страници), списък с използваните и цитираните литературни източници и приложения. Трите глави се намират в логическа обвързаност помежду си. Първа глава се състои от 3 основни параграфа, а втора и трета глава – съответно от 4 параграфа. Въвеждащата и заключителната част са представени съобразно общоприетите изисквания. В основния текст са включени 30 таблици и 3 фигури. Съществува покритие между тема и съдържание.

Дисертацията има ясно дефинирани обект, предмет, цел и задачи на научното изследване, както и формулирана дисертационна теза. Обект на разработката е управлението на дебиторската задлъжнялост на предприятията. Предметът на изследването се фокусира върху анализа на състоянието и проблемите, свързани с дебиторската задлъжнялост в най-големите български публични дружества по пазарна капитализация, включени в борсовия индекс BG TR30. Целта на дисертационния труд е да се установи доколко моделите и индикаторите за платежоспособност, ликвидност и обръщаемост подпомагат ефективното управление на дебиторската задлъжнялост в условията на българския капиталов пазар. Дисертационната теза, която се защитава е, че инструментариумът на оперативния финансов мениджмънт, включващ моделите за обръщаемост, ликвидност и платежоспособност, представлява подходяща методологическа рамка за управление на дебиторската задлъжнялост в българските публични дружества. Избраната методология на изследването съответства на поставените цел и задачи.

Докторантът е добре запознат със състоянието и степента на разработеност на проблема в специализираната икономическа литература, както и на практическите достижения в изследваната област. Той стъпва на разнообразен набор от литературни източници. Към дисертационния труд е приложена библиография, включваща 89 заглавия. Литературните източници са ползвани добросъвестно и коректно са цитирани, съобразно правилата на научната етика.

Авторът демонстрира възможности да систематизира и критично да осмисля съществуващите научни възгледи или практически проблеми и на тази основа аргументирано да защитава своя позиция. Това ми дава основание да смятам, че той може успешно да провежда самостоятелно научно изследване.

Дисертационният труд е обсъден цялостно на заседание на катедра „Финанси и кредит“ при Стопанска академия „Д. А. Ценов“ – гр. Свищов. В

рецензирания вариант прави впечатление, че авторът е отразил голямата част от направените бележки и препоръки при обсъждането на дисертацията.

2. ПРЕЦЕНКА НА ФОРМАТА И СЪДЪРЖАНИЕТО НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

Разработката е посветена на реален и актуален икономически проблем. Той предполага научно изследване както от теоретическа, така и от практическа гледна точка. Разглежданата тема има много аспекти и изисква поставянето на широк спектър от въпроси. Практиката показва, че лошото управление на търговските вземания може да се превърне не само в оперативен проблем, но и във фактор, който застрашава цялостната финансова стабилност и инвестиционната привлекателност на компаниите. Натрупването на търговски вземания, без наличие на адекватна система за контрол, оценка и събираемост, е възможно да доведе до сериозни ликвидни затруднения, влошаване на финансовите показатели и ограничаване на възможностите за инвестиции и растеж. Темата е особено актуална и във връзка със засилените изисквания към корпоративното управление, прозрачността на финансовата отчетност и необходимостта от ефективно използване на оборотния капитал. В този контекст изследването на дебиторската задлъжнялост не само помага да се идентифицират рисковите зони в дейността на публичните дружества, но и подпомага формулирането на по-ефективни политики и практики в областта на финансовото управление.

Дисертацията е добре организирана, балансирана и издържана в структурно отношение. Тя притежава необходимата логическа последователност при разглеждането на съответните въпроси. В началото се изследва концептуалната рамка на дебиторската задлъжнялост (глава първа). На тази основа се представя методологически инструментариум за анализ на дебиторската задлъжнялост (глава втора). Разработката завършва с емпиричен анализ на дебиторската задлъжнялост на българските публични дружества (глава трета). В края на всяка глава се правят съответни обобщения под формата на основни изводи. Става ясно, че в структурно отношение прозира съчетаване на теоретически, приложни и емпирични аспекти на разглежданата проблематика.

Добро впечатление прави стремежът на докторанта, там където е възможно или необходимо, да засили дискусияния характер на разработката. По определени въпроси се представят становища и гледни точки на отделни автори или организации. Това се прави не самоцелно, а по много от тези въпроси той обосновава своята собствена позиция. Така авторът предава по-силно изразен изследователски характер на своята работа.

Разработката се отличава с релевантност на използваните фигури и таблици. По този начин се постига нагледно и ефикасно поднасяне на анализираната информация, като предпоставка за обективни и достоверни изводи.

Дисертацията е добре оформена в стилово отношение. Текстът на изложението е ясен, а стилът – стегнат и прецизен. Така резултатите от изследването се представят логично и разбираемо.

Изготвеният автореферат в обем от 37 с. отразява в синтезиран вид съдържанието, основните резултати и изводи, постигнати в процеса на изследване. В него фигурират всички необходими елементи за съставяне на автореферат към дисертационен труд, в т.ч. справка за приносните моменти, декларация за оригиналност и достоверност и списък на публикациите по темата.

Всички публикации на автора (общо 3 на брой) са по темата на дисертацията. Докторантът има публикувани 2 статии и 1 научен доклад, с което покрива националните изисквания за минимален брой точки съгласно Правилника за приложение на закона за развитие на академичния състав в Република България. Тези публикации представляват части от дисертационния труд и отразяват някои от положителните моменти с характер на приноси. Така той става известен на интересуващите се от съответната проблематика представители на теорията и практиката.

Работата на научния ръководител доц. д-р Марин Маринов с докторанта може да се оцени като ползотворна, съдействайки за превръщането на дисертацията в завършено научно съчинение.

3. ПОЛОЖИТЕЛНИ СТРАНИ НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

Представената дисертационна разработка е завършено научно изследване по една определено актуална тема. Авторът демонстрира способност да проучва, да систематизира, да надгражда, да формулира проблеми и да търси насоки за тяхното решаване.

В разработката се открояват редица положителни моменти, по-съществени от които са следните:

- Авторът добре аргументира актуалността на темата на изследването. Тя е актуална и значима особено от практико-приложна гледна точка.
- Прави се систематизация и обобщение на основните научни направления в областта на изследването на дебиторската задлъжнялост и се открояват специфичните аспекти на ключовите постановки на водещите автори в съответното научно направление.

- На база на извършения критичен анализ се обосновава модел за дистанционно оценяване на ефективността при управлението на дебиторската задлъжнялост чрез използването на публична информация. Той се основава на система от подходящо подбрани показатели за платежоспособност, ликвидност и обръщаемост, притежаващи необходимата за целта информационна значимост. Очертават се причинно-следствените зависимости между тях.
- Извършва се тестване на представения модел за дистанционен анализ на дебиторската задлъжнялост, с което се доказва неговата практическа приложимост. Емпиричното проучване се осъществява чрез използването на данни от дейността на 8 публични компании в България за период от 4 години (2020-2023 г.). На тази базата се провежда сравнителен анализ между тях по отношение на управлението на търговските вземания.
- Прави се критична оценка на управлението на дебиторската задлъжнялост в българския контекст. Очертават се проблемите и предизвикателствата, които стоят пред публичните компании у нас. На тази основа се аргументират конкретни възможности за усъвършенстване управлението на търговските вземания от тях.
- Прозира подчертан стремеж на докторанта да конструира своята разработка върху изследването на широка база реални данни. Така на дисертацията се придава по-силна практико-приложна насоченост. Във връзка с това следва да се изтъкне собствения принос на автора при събирането, обработката и анализирането на тази значителна база от емпирични данни.

4. БЕЛЕЖКИ И ВЪПРОСИ ПО ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

Съществени критични бележки към разработката нямам. Във връзка с защитата на дисертацията си позволявам да отправя към докторанта следните конкретизиращи въпроси:

1. По какъв начин различните отраслови особености влияят върху структурата и динамиката на дебиторската задлъжнялост?
2. Какви мерки за оптимизация на кредитната политика се препоръчват при установяване на висока степен на несъбираемост на вземанията?

5. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд представлява завършено научно съчинение и може да се оцени като успешен. Той отговаря на изискванията за присъждане

на образователната и научна степен „Доктор“ съгласно Закона за развитие на академичния състав и Правилника за неговото приложение. Считаю, че докторантът притежава необходимите качества за получаването на тази образователна и научна степен.

На тази основа изразявам своята положителна оценка относно дисертационния труд на тема „Управление на дебиторската задлъжнялост на фирмите в България“ и предлагам на почитаемите членове на Научното жури да присъдят образователната и научна степен „доктор“ (по икономика) на Борис Боянов Стоев по научна специалност „Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка (финанси)“.

05.01.2026 г.

Рецензент:.....
(доц. д-р Жельо Въртев)